

BÜLTEN

Al Sharq Haftalık

1 EYLÜL 2023

TÜRKİYE

Hakan Fidan Moskova'yı Ziyaret Etti

Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Bakanlık görevine gelmesinden bu yana ilk kez Moskova'yı ziyaret etti. Moskova'daki görüşmelerde tahıl anlaşmasının yeniden etkin hale getirilmesinin yanı sıra Ukrayna krizine adil ve barışçıl bir çözüm bulunması gibi konuların ele alınması amaçlandı. Fidan, Rus mevkidaşı Sergey Lavrov ile düzenlediği basın toplantısında, Türkiye'nin yoğun çaba ve katkısıyla Birleşmiş Milletler'in tahıl anlaşmasının yeniden aktive edilmesi için yeni bir teklif hazırladığını ifade etti. Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov ise Rusya'nın tahıl anlaşmasına ancak Batı'nın Rusya'nın taleplerine uyduğu takdirde geri dönebileceğini belirtti.

SURİYE

ABD Kongre Üyeleri Suriye'de

Geçtiğimiz pazar günü, ABD Kongre'sinin 3 Cumhuriyetçi üyesi Ben Cline, Scott Fitzgerald ve French Hill, Türkiye üzerinden ve Babas-Selame sınır kapısını kullanarak Suriye muhalefetinin kontrolündeki Kuzeybatı Suriye bölgesine kısa bir ziyarette bulundu. Söz konusu ziyaret, bir ABD Kongre üyesinin 2017'den bu yana Suriye'ye yaptığı ilk ziyaret anlamına geliyor. Heyet, bölgedeki insani felakete dikkat çekmek için Suriye muhalefetinin kontrolündeki bölgeleri ziyaret etti. Ayrıca Cumhuriyetçi heyet, Biden Yönetimi'ne ve ABD'nin müttefiklerine Suriye rejimi lideri Beşşar Esed üzerindeki baskıyı sürdürme çağrısında bulundu.

SDG, Deyrizor Askeri Meclisi Liderini Tutukladı

Haftalardır artan gerginlik ve çatışmaların ardından YPG liderliğindeki Suriye Demokratik Güçleri (SDG), Deyrizor Askeri Meclisi lideri Ebu Havle'yi tutuklayarak bölgedeki Kürt-Arap gerginliğini artırdı. Ebu Havle, bir toplantıya katılmak üzere Haseke'ye intikal ettiğini düşünürken SDG tarafından kandırılıp tutuklandı. Havle'ye eşlik eden ve kardeşi Celal El-Habil liderliğindeki bir grup da SDG tarafından kuşatıldı.

Bu durum, Havle'nin aşiret çevreleri üzerinde hatırı sayılır bir nüfuza sahip olduğu Arap yoğunluklu Deyrizor'da gerilimi tetikledi. El-Habil yayımladığı bir videoda durumu açıklayarak Deyrizor'daki Arap aşiretlerden SDG askeri noktalarına saldırmaya hazırlanmalarını istedi. Bu gelişmelerin ardından SDG ile Ebu Havle destekçisi aşiret güçleri arasında çatışmalar yaşandı. Halen devam eden çatışmalarda onlarca kişi hayatını kaybetti. Bunun yanında SDG, yaşanan çatışmalar ve aşiret baskıları sonucunda kontrol ettiği bazı noktalardan çekilmek mecburiyetinde kaldı. Suriye'nin Arap yoğunluklu doğu bölgeleri, özellikle de Rakka ve Deyrizor gibi yerler SDG yönetiminin eline geçtiğinden beri yapının zayıf karnı olageldi.

Süveyde'ye Yerel Yönetim Projesi

Geçtiğimiz pazar günü emekli subaylardan oluşan bir grup, Suriye'nin son iki haftadır rejim karşıtı protestolara sahne olan Süveyde bölgesi için bir yerel yönetim projesi duyurdu. Emekli Tuğgeneral Nayif el-Akil, Dürzi lider Hikmet el-Haciri ile görüşmesinin ardından 8 maddelik bir açıklama yaptı. Maddelerden birinde Süveyde'de güvenliğin sağlanması için bölgedeki tüm kesimlerin bir araya getirilmesi amacıyla tuğgeneralin gözetiminde bir askeri konsey kurulmasının gerekliliği vurgulanıyor. Ayrıca bir başka maddede Süveyde'deki işleri yürütmek üzere geçici bir idare meclisinin kurulması da yer alıyor. Bahsedilen bu maddeler Dürzi lider Haciri tarafından desteklenip onaylandı. Ancak söz konusu yerel yönetim projesinin hayata geçip geçemeyeceği belirsizliğini koruyor.

SUDAN

Hemedti'nin Sudan Vizyonu

Hızlı Destek Kuvvetleri Komutanı Muhammed Hamdan Dagalo (Hemedti), Sudan için barış vizyonunu sundu. Hızlı Destek Güçleri, orduyla uzun vadeli ateşkese açık olduklarını belirterek, "yeni Sudan devletinin kurulması" yönündeki vizyonlarını sundu. Hemedti, çözüme yönelik müzakerelerin kapsamlı bir siyasi çözüm arayışına dayanması gerektiğini belirtti. Federal bir yönetim sisteminin ve Sudan'ın tüm bölgelerini temsil eden bir sivil hükümetin kabul edilmesi de dahil olmak üzere, yaklaşan müzakerelere hükümlerin dahil edilmesi çağrısında bulundu. Dahası, siyasete karışmayacak birleşik bir askeri kurum inşa etmek için yeni bir Sudan ordusunun kurulması çağrısında da bulundu. Hemedti ayrıca kendi deyimiyle ordu içindeki partizanlığın ve siyasi varlığın ortadan kaldırılmasını savundu.

General Burhan Kahire'de

Sudanlı askeri lider General Abdülfettah el-Burhan, savaşın başladığı Nisan ayından bu yana ilk ziyaretini Mısır'a gerçekleştirerek Cumhurbaşkanı Sisi ile bir araya geldi. Salı günü yapılan toplantı, Burhan'ın rakibi Hızlı Destek Güçleri ile bir anlaşma yapmayı reddetmesinden bir gün sonra gerçekleşti. Mısır'da konuşan Egemenlik Konseyi lideri Burhan, demokratik geçişe olan bağlılığını yineledi ve ordunun İslamcıları güçlendirmeye yönelik herhangi bir niyeti olmadığını ifade etti. Burhan, çatışmanın ilk patlak vermesinden bu yana başkent Hartum'daki ordu karargahında kaldıktan sonra geçen hafta aylar sonra ilk kez kamuoyu önüne çıktı. Yapılan resmi açıklamada, ordu liderinin pazar günü Port Sudan'a geldiği bildirildi. Burhan, Dagalo ile birlikte sivil liderleri deviren ve sivil yönetime geçişi sekteye uğratan bir darbe düzenlediği Ekim 2021'den bu yana Sudan'ın fiili lideri konumunda.

LİBYA

Libya Dışışleri Bakanı İsraili Mevkidaşı ile Görüşükten Sonra Görevden Alındı

Pazartesi günü İsrail tek taraflı olarak, Libya Dışışleri Bakanı Necla el-Menguş'un İsraili mevkidaşı Eli Cohen ile geçen hafta Roma'da bir araya geldiğini açıkladı. İtalya Dışışleri Bakanı Antonio Tajani'nin ev sahipliğini yaptığı toplantı, Libya'daki Yahudi varlığının korunması ve su konusunda iş birliğine ilişkin tartışmaları da içeren bir normalleşme adımı olarak ifade edildi. Toplantıyla ilgili tepkilerin ardından el-Menguş, Başbakan Abdulhamid Dibeybe tarafından görevden alındı. Kaynaklar, Dibeybe'nin başlangıçta CIA Direktörü William Burns ile yaptığı görüşmelerde İsrail ile ilişkileri desteklediğini ancak Libya'nın Filistin yanlısı duruşu nedeniyle halkın muhalefetinden korktuğunu iddia etti. Sosyal medyadaki videolar, pazar gecesi Trablus'ta patlak veren protestoların boyutunu gözler önüne serdi. Birçok gösterici Menguş'un görevden alınmasını talep etti. Hatta bazı protestocular Dibeybe'nin evini ateşe verdi.

Libya yasama organları, Trablus merkezli Devlet Yüksek Konseyi ve Tobruk merkezli Temsilciler Meclisi toplantıyı eleştirdi. Bahse konu yapılar toplantıyı "Libya halkına karşı bir suç" olarak nitelendirdi ve acil müzakere çağrısında bulundu. Menguş'un sığınmak için Türkiye'ye kaçtığı farklı raporlara yansıdı ancak bazı devlet kaynakları yaşanan olayın ardından Menguş'un uçuşu yasak kişiler listesine alındığını iddia ederek bunu yalanladı. Libya'daki tepkilerin yanı sıra İsrail de duruma tepki gösterdi. Birçok İsraili yetkili, Dışışleri Bakanlığının bu tür hassas bilgileri duyurma kararını kınadı ve bu gibi durumların potansiyel olarak İsrail'i ve ülkenin siyasi niyetlerini gayri meşru hale getirdiğini ifade etti. İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun sözcüsü, bu tarz gizli diplomatik görüşmelerin duyurulmasının başbakanın onayına tabi tutan bir emir yayımlandığını belirtti.

AL SHARQ STRATEJİK DÜŞÜNCE KURULUŞU HAKKINDA

Al Sharq Stratejik Düşünce Kuruluşu, demokratik katılım, bilinçli vatandaşlık, çok taraflı diyalog ve sosyal adalet ideallerini teşvik etmek amacıyla, tarafsız ve titiz bir yaklaşımla araştırma yapmayı üstlenen bir düşünce kuruluşudur.

Adres: İstanbul Vizyon Park A1 Plaza Kat:6

No.:68 34197 Bahçelievler / İstanbul /

Türkiye

Telefon: +90 212 603 18 15

Faks: +90-212-603 1665

E-posta: info@sharqforum.org

research.sharqforum.org

SharqStrategic